

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

ศาลจังหวัดสุโขทัยและศาลจังหวัดปทุมธานีส่งคำโต้แย้งของจำเลยรวม ๓ คำร้อง เพื่อให้
ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๑
ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

คำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔) พนักงานอัยการจังหวัดสุโขทัย เป็นโจทก์ฟ้อง
นายจรัส สุวรรณหาญ เป็นจำเลยในคดีอาญาต่อศาลจังหวัดสุโขทัย เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๑๙๒/๒๕๕๓
ขอให้ศาลลงโทษตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๓

จำเลยให้การปฏิเสธและโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๓ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๔๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๙ และ
มาตรา ๔๓ เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา ๓ และมาตรา ๓๒ มีลักษณะเป็นการห้ามโฆษณาเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์โดยเด็ดขาด ถือเป็นกำกวมเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคล
ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ให้การรับรองไว้ และมีใช้กรณีเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคง

ของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือ ขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน ตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง แต่อย่างไรก็ดี อีกทั้งเป็นการจำกัดหรือปิดกั้นเสรีภาพในการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมอันเป็นการกระทบกระเทือน สาระสำคัญแห่งเสรีภาพเกินความจำเป็นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ วรรคสาม กลับสนับสนุนผู้ประกอบการ หรือประกอบอาชีพในต่างประเทศในการทำโฆษณาได้อย่างกว้างขวางถือเป็นกฎหมายที่สนับสนุน การผูกขาดก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน จึงเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๙ ศาลจังหวัดสุโขทัยเห็นว่ายังไม่เคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับบัญญัติดังกล่าว จึงให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

คำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔) พนักงานอัยการจังหวัดสุโขทัย เป็นโจทก์ ฟ้อง นางประทุม เพ็ชรมี เป็นจำเลยในคดีอาญาต่อศาลจังหวัดสุโขทัย เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๑๒๑๑/๒๕๕๓ ขอให้ศาลลงโทษตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๓

จำเลยให้การปฏิเสธและโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๔๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๙ และ มาตรา ๔๓ เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคล ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ให้การรับรองไว้ และมีใช้กรณีเฉพาะเพื่อการที่ระบุไว้ใน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง แต่อย่างไรก็ดี จึงเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๙ ศาลจังหวัดสุโขทัยเห็นว่ายังไม่เคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับบัญญัติดังกล่าว จึงให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

คำร้องที่สาม (เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔) พนักงานอัยการจังหวัดปทุมธานี เป็นโจทก์ ฟ้อง นายดำรงศักดิ์ มังกรทองสกุล เป็นจำเลยในคดีอาญาต่อศาลจังหวัดปทุมธานี เป็นคดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๗๙/๒๕๕๔ ขอให้ศาลลงโทษตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๓ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓

จำเลยให้การปฏิเสธและโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๔๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๓ เนื่องจากเป็นบทบัญญัติกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคล ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง ให้การรับรองไว้ และมีใช้กรณีเพื่อการที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง นอกจากนี้ยังเป็นบทบัญญัติที่มีโทษทางอาญามีผลกระทบต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สิน ซึ่งรัฐธรรมนูญได้บัญญัติรับรองและคุ้มครองไว้ตามมาตรา ๓๙ โดยกฎหมายอาญาจะต้องบัญญัติให้มีความแน่นอนชัดเจนแต่พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจน เนื่องจากไม่มีการบัญญัติหรือให้คำนิยามไว้อย่างชัดเจนว่าการโฆษณาเครื่องตีมีแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ลักษณะเช่นใดเป็นการอวดอ้างสรรพคุณลักษณะเช่นใดเป็นการชักจูงใจให้ผู้อื่นตีมีโดยตรง หรือลักษณะเช่นใดเป็นการชักจูงใจให้ผู้อื่นตีมีโดยอ้อม ซึ่งทำให้การบังคับใช้กฎหมายมาตราดังกล่าว อาจกระทบกระเทือนต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สิน จึงเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๒๙ ศาลจังหวัดปทุมธานีเห็นว่ายังไม่เคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติดังกล่าว จึงให้ส่งศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องทั้งสามคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง หรือไม่ เห็นว่า ตามคำร้องทั้งสามคำร้องมีประเด็นโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๔๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่ และยังไม่เคยมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับบทบัญญัตินี้มาก่อน กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๑๗ (๑๓) จึงมีคำสั่งรับคำร้องทั้งสามคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย โดยให้รวมพิจารณาและวินิจฉัยไปในคราวเดียวกัน

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๔๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ เป็นบทนิยามซึ่งเป็นการอธิบายความหมายของคำที่ใช้ในพระราชบัญญัตินี้ เช่น โฆษณา หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยินหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงการสื่อสารการตลาด และคำว่า การสื่อสารการตลาด หมายความว่า การกระทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายสินค้า บริการหรือภาพลักษณ์การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสาร การส่งเสริมการขาย การแสดงสินค้า การจัดหรือสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพิเศษ และการตลาดแบบตรง เป็นต้น ซึ่งโดยล้าพ่งเนื้อหาของบทบัญญัติเกี่ยวกับบทนิยามนี้ไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราใดได้

ส่วนพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๔๓ นั้น เป็นบทบัญญัติในหมวด ๗ ว่าด้วยบทกำหนดโทษ โดยมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่าผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และวรรคสอง บัญญัติว่า นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ซึ่งโดยเนื้อหาของบทบัญญัติเกี่ยวกับบทกำหนดโทษนี้ไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตราใดเช่นกัน

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาต่อไปมีว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๙ และ มาตรา ๔๓ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป ซึ่งบัญญัติว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ บทบัญญัตินี้ของรัฐธรรมนูญมิได้ บัญญัติรับรองสิทธิหรือเสรีภาพในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ เพียงแต่กำหนดสถานะความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญไว้เท่านั้น ไม่อาจจะมิบทบัญญัติของกฎหมายใดมาขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ได้

สำหรับประเด็นพิจารณาว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ หรือไม่ นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม โดยมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้

อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ วรรคสอง บัญญัติว่า ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และวรรคสาม บัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ แต่ตามคำร้อง ผู้ร้องโต้แย้งเพียงว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายมาตราดังกล่าวอาจกระทบกระเทือนต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สิน ซึ่งเป็นการโต้แย้งที่ไม่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้

คงมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยเพียงว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองและรับรองว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น ทั้งการจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมีได้ โดยกฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติให้บุคคลมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

สำหรับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน โดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ว่าจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพเป็นต้นเหตุให้เกิดโรคต่าง ๆ อันเป็นอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของผู้ตี้ม ทั้งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทหรือก่ออาชญากรรม เป็นปัญหาแก่ครอบครัว และก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ รวมทั้งกำหนดมาตรการในการป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ได้โดยง่าย อันเนื่องมาจากอิทธิพลการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน พระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญที่เกี่ยวกับมาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยมีมาตรการในการควบคุม ได้แก่ การให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ต้องจัดให้มีบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้าตามมาตรา ๒๖ หรือการห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กำหนดตามมาตรา ๒๗ เช่น วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา สถานพยาบาล และร้านขายยา เป็นต้น หรือการกำหนดวัน หรือเวลาห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตามมาตรา ๒๘ หรือการห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่อายุต่ำกว่ายี่สิบปี หรือบุคคลที่มีอาการเมามองจนสติไม่ได้ตามมาตรา ๒๙ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ววรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มโดยตรงหรือโดยอ้อม และวรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง แล้วเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นมาตรการหนึ่งในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ให้กระทำได้ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ด้วยเหตุที่อิทธิพลจากการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของประชาชน แม้ว่าการห้ามโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตีความไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม จะมีผลกระทบต่อการขาย เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว ซึ่งหากฝ่าฝืนมีความผิดและมีโทษทางอาญาอันเป็น บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพอยู่บางส่วนก็ตาม แต่ก็เป็นการจำกัดเสรีภาพ ภายในขอบเขตตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง ให้อำนาจกระทำได้เพื่อประโยชน์ในการรักษา ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นการจัดระเบียบการประกอบอาชีพ และเป็นการคุ้มครอง ผู้บริโภค นอกจากนี้ บทบัญญัตินี้ยังเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพเพียงเท่าที่จำเป็น เนื่องจากมิได้ ห้ามการโฆษณาโดยเด็ดขาด หากการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ เชิงสร้างสรรค์ย่อมสามารถกระทำได้ นอกจากนี้บทบัญญัตินี้ยังมิได้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของ แห่งเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคลแต่อย่างใด โดยมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป กับบุคคลที่ขายสินค้าประเภทนั้น และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง เป็นการเจาะจง อันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ ส่วนพระราชบัญญัติควบคุม เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและ วรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร นั้น เป็นบทบัญญัติที่มีให้ใช้บังคับ กับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักรอันเนื่องมาจากการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมมาจาก ต่างประเทศ ซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุม และการโฆษณานั้นย่อมสิ้นสุดไปพร้อมกับการถ่ายทอดสด รายการนั้น ๆ มิได้ปรากฏให้เห็นอยู่ตลอดไปเหมือนดังเช่นการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดภายในราชอาณาจักร ดังนั้น พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ จึงไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรูญ ภัคดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรูญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายเฉลิมพล เอกอุรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายชัช ชลวร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายณรงค์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า ในการออกพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้ระบุไว้ด้วยว่า “พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้”

มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติห้ามมิให้โฆษณาเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ อันเป็นการอ้างสรรพคุณหรือจูงใจให้ผู้อื่นตีมีโดยตรงหรือโดยอ้อม การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์เครื่องตีมีแอลกอฮอล์ทุกประเภท จะกระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ในเชิงสร้างสรรค์สังคมเท่านั้น

คำว่า “โฆษณา” ตามมาตรา ๓ ให้ความหมายว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็นได้ยินหรือทราบข้อความเพื่อประโยชน์ในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงการกระทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายสินค้า หรือการจัดกิจกรรมพิเศษ หรือการตลาดแบบตรง

เหตุที่กฎหมายบัญญัติไว้เช่นนี้ เพราะแอลกอฮอล์เป็นส่วนผสมหลักของสุราทุกประเภท ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๙๓ การตีมีสุราหรือเสพสุราเป็นการผิดศีลข้อ ๕ และเป็นอบายมุขอย่างหนึ่งตามคติทางพุทธศาสนา จึงเป็นการกระทำที่พุทธศาสนิกชนพึงละเว้น ทั้งสุรายังเป็นพิษต่อร่างกายและสุขภาพของผู้ตีมี ดังจะเห็นได้จากประกาศของคณะกรรมการควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์

ที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔ เรื่องแสดงข้อความคำเตือนซึ่งพอสรุปได้ว่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นต้นเหตุให้เกิดโรคต่าง ๆ อันเป็นอันตรายต่อชีวิตและร่างกายของผู้ดื่ม ทั้งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทหรือก่ออาชญากรรม อันเป็นการทำลายสถาบันครอบครัวหรือสังคมได้ ซึ่งมีตัวอย่างเป็นข่าวคราวที่ปรากฏตามสื่อต่าง ๆ เป็นประจำว่าการทะเลาะวิวาท การประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน บางครั้งในอาชญากรรมทางเพศก็มีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการดื่มสุรา นอกจากนี้ พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔๓ (๒) ยังมีบทบัญญัติห้ามขับรถในขณะที่มีอาการเมาสุราซึ่งมิใช่ตามมาตรา ๑๖๐ วรรคท้าย ทั้งจำคุกและปรับ และข้อเท็จจริงเป็นที่รู้กันโดยทั่วไปว่าในวันหยุดเทศกาลสำคัญ เช่น ช่วงปีใหม่หรือสงกรานต์ จะมีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการขับรถในขณะที่มีอาการเมาสุรา แสดงว่าเครื่องดื่มผสมแอลกอฮอล์หรือสุรา เป็นเครื่องดื่มที่ก่อให้เกิดอันตรายทั้งแก่ตัวผู้ดื่มเองและผู้อื่น บทบัญญัติในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค และเป็นการจัดระเบียบการประกอบอาชีพในลักษณะเช่นนี้ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีแก่ประชาชน การจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามกฎหมายดังกล่าวเป็นการจำกัดเฉพาะการโฆษณา มิได้จำกัดการขายแต่อย่างใด ทั้งมีผลใช้บังคับเพียงเท่าที่จำเป็นและเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจงและไม่กระทบกระเทือนถึงสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ ซึ่งบุคคลก็ยังมีสิทธิและเสรีภาพในการประกอบกิจการหรืออาชีพได้อย่างปกติ ส่วนที่มีให้ใช้บังคับไปถึงการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักรก็เนื่องมาจากมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมมาจากต่างประเทศซึ่งอยู่นอกเหนือการควบคุม มิได้เป็นการเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายเจริญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติทั่วไปที่ห้ามการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะที่ออกมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น การห้ามจำกัดสิทธิจึงมิได้เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด หากมีกฎหมายเฉพาะออกมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมถูกจำกัดได้โดยผลแห่งกฎหมายนั้น ๆ เท่าที่จำเป็น และมิได้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้น ทั้งจะต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ อยู่ในส่วนที่ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ มุ่งหมายที่จะประกันเสรีภาพในการประกอบอาชีพ นั่นคือ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ รวมทั้งเสรีภาพในการแข่งขันทางธุรกิจอย่างเป็นธรรม รัฐจะจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพไม่ได้ เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเศรษฐกิจของประเทศ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือประโยชน์มหาชนในกรณีต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือ

ประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม จะจำกัดได้เพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ ทั้งกฎหมายที่ออกมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นบทกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อกำหนดมาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน โดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ว่าจะก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ตลอดจนคุ้มครองเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย อันเนื่องมาจากอิทธิพลการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน

สำหรับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ บัญญัติอยู่ในหมวด ๔ ว่าด้วยการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มโดยตรงหรือโดยอ้อม” วรรคสอง บัญญัติว่า “การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” และวรรคสาม บัญญัติว่า “บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร” บทบัญญัติดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตการโฆษณาทั้งบุคคลทั่วไปตามวรรคหนึ่งและผู้ผลิตตามวรรคสอง ให้สามารถโฆษณาได้ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนด เพราะอิทธิพลจากการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ การโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จึงต้องไม่เป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม หากแต่เป็นรูปแบบการโฆษณาเพื่อให้รู้จักสินค้าหรือนำสินค้า สามารถทำได้หรือการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ ของผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จะกระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม

และให้ปรากฏได้เฉพาะภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีแมลงกอสอลล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีแมลงกอสอลล์ โดยต้องไม่ปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีแมลงกอสอลล์ หากฝ่าฝืนมีความผิดและมีโทษตามกฎหมาย

การที่บทบัญญัติมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ของกฎหมายดังกล่าวบัญญัติมาตรการควบคุมการโฆษณาเครื่องตีแมลงกอสอลล์เช่นนั้น ถึงแม้จะเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการเครื่องตีแมลงกอสอลล์อยู่บางส่วน แต่ก็เป็นการจำกัดเสรีภาพภายในขอบเขตตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง ให้อำนาจกระทำได้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นการจัดระเบียบการประกอบอาชีพของบุคคล และเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ทั้งยังเป็นการจำกัดเสรีภาพเพียงเท่าที่จำเป็น มิได้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของเสรีภาพนั้น และมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป การจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการเครื่องตีแมลงกอสอลล์ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง จึงมิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ วรรคสาม ที่บัญญัติยกเว้นมิให้ใช้ข้อจำกัดเสรีภาพตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง แก่การโฆษณาที่มีต้นกำเนิดจากนอกประเทศ ย่อมเป็นบทบัญญัติจำกัดเสรีภาพที่ไม่เท่าเทียมกัน เป็นการจำกัดเสรีภาพของผู้ผลิตในประเทศที่ไม่มีศักยภาพที่จะโฆษณานอกประเทศ อันเป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ เนื่องจากทำให้ผู้ประกอบการเครื่องตีแมลงกอสอลล์ไม่สามารถแข่งขันกันได้อย่างเป็นธรรม และมีได้มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแมลงกอสอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ แต่มาตรา ๓๒ วรรคสาม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

นายเจริญ ภัคดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายจรูญ อินทจาร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ มาตรา ๓๒ และ
มาตรา ๔๓ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖
มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๖ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ
หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้

มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่
โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น
และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด
กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจ
ในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๓๙ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็น ผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา ๔๓ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขัน โดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศการคุ้มครองประชาชน ในด้านสาธารณสุขปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดขวางการแข่งขัน

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“เครื่องตี้มแอลกอฮอล์” หมายความว่า สุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยา วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

“ผู้ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์” หมายความว่า บุคคลที่ตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จนก่อให้เกิด ผลเสียต่อสุขภาพร่างกายหรือจิตใจ โดยการตี้มนั้นมีลักษณะที่ต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้น และเมื่อหยุดตี้ม จะมีอาการแสดงของการขาดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในร่างกาย

ฯลฯ

ฯลฯ

“โฆษณา” หมายความว่า การกระทำไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็น ได้ยินหรือทราบข้อความ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า และให้หมายความรวมถึงการสื่อสารการตลาด

“การสื่อสารการตลาด” หมายความว่า การกระทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขายสินค้า บริการหรือภาพลักษณ์ การประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสาร การส่งเสริมการขาย การแสดงสินค้า การจัดหรือสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพิเศษ และการตลาดแบบตรง

“ข้อความ” หมายความว่า รวมถึง การกระทำให้ปรากฏด้วยตัวอักษร ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมายหรือการกระทำอย่างใด ๆ ที่ทำให้บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๒ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตีมีแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตีมีโดยตรงหรือโดยอ้อม

การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้ เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีมีแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร

มาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากต้องระวางโทษตามวรรคหนึ่งแล้ว ผู้ฝ่าฝืนยังต้องระวางโทษปรับอีกวันละไม่เกินห้าหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนหรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

ความเห็น

พิเคราะห์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว เห็นว่า มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ ว่าด้วยบททั่วไป โดยเป็นบทบัญญัติว่าด้วยความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๑ บททั่วไป โดยเป็นบทบัญญัติที่ประกันความมั่นคงแห่งสิทธิการจะจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจะกระทำได้ที่หลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ คือ ต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดและต้องกระทำเท่าที่จำเป็นเท่านั้นและจะกระทบกระเทือน

สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพมิได้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๔ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม มีเจตนารมณ์เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางอาญา มิให้ต้องรับโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะที่บุคคลนั้นกระทำความผิดโดยการห้ามนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีโทษทางอาญาไปลงโทษหรือเพิ่มโทษย้อนหลังแก่การกระทำที่มีอยู่ก่อนบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับ และตราบทเท่าที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาถึงที่สุดต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไม่เป็นผู้ที่กระทำความผิด ดังนั้น จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนผู้กระทำความผิดมิได้ บุคคลดังกล่าวย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับปวงชนชาวไทย นอกเหนือจากมีสิทธิในฐานะผู้ต้องหาหรือจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของผู้กระทำความผิดอาญาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ บุคคลทุกคนย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยหรือไม่ก็ตาม ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๖ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ โดยบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมการจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมสวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน ดังนั้นรัฐจึงมีสิทธิเข้าไปจัดระเบียบเพื่อให้เกิดผลการแข่งขันที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง การประกอบอาชีพบางประเภทอาจส่งผลร้ายต่อบุคคลผู้ซึ่งเข้ามาผูกพันสัมพันธ์ด้วยกับผู้ประกอบกิจการหรืออาชีพนั้นรัฐจะปล่อยให้พลละเลยให้เอกชนไปจัดระเบียบเพื่อประกอบอาชีพกันเองโดยตรงไม่ได้ และเหตุผลในการที่รัฐสามารถเข้าไปแทรกแซงการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมได้ก็เป็นไปเพื่อการใช้และการได้รับประโยชน์ร่วมกันของสังคม

สำหรับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและ

เยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ง่าย เนื่องจากเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหา ด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวม ของประเทศ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้บัญญัติให้มีการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยกำหนดให้ ให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับ บรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้า กำหนดวัน หรือเวลา สถานที่ห้ามขายและสถานที่ที่มีให้บริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ การกำหนดวิธีการหรือลักษณะ การขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เพื่อมิให้มีการทำโฆษณา ส่งเสริมการขาย ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การลดราคา แลก แจก แถม และโดยวิธีหรือลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ที่จะเป็น การชักจูงใจให้เด็กและเยาวชนหรือประชาชนโดยทั่วไปตี้มเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการลดการเข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ง่ายจนเกินไปของเด็กและเยาวชน และการควบคุมเนื้อหา ของการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หากผู้ใดฝ่าฝืนมีความผิดต้องได้รับโทษ

พิจารณาคำร้องทั้งสามคำร้องแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึง ผลของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มิได้มีข้อความที่เป็นเรื่องรับรองสิทธิและ เสรีภาพหรือให้อำนาจใด ๆ แก่บุคคลหรือองค์กร จึงไม่อาจอ้างหรือโต้แย้งว่าบทบัญญัติใดหรือกฎหมายใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ได้ ส่วนที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าบทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุม เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ นั้น ผู้ร้องอ้างว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติ ที่มีการบัญญัติถ้อยคำที่ไม่ชัดเจนเป็นเหตุให้ผู้ร้องและประชาชนโดยทั่วไปอาจถูกกระทบกระเทือนต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ และทรัพย์สิน โดยถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจแจ้งความดำเนินคดี ซึ่งเป็นการโต้แย้ง ที่ไม่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ คำโต้แย้งจึงไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย สำหรับพระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ คำว่า “โฆษณา” และคำว่า “การสื่อสารการตลาด” เป็นบทวิเคราะห์ศัพท์ และมาตรา ๔๓ เป็นบทกำหนดโทษ ของมาตรา ๓๒ โดยเนื้อหาของบทบัญญัติ ดังกล่าวไม่มีกรณีที่จะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๙ ได้

การที่พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ บัญญัติเกี่ยวกับการ โฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ จะต้องไม่ เป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ

ของผู้ผลิตเครื่องตีมีแอลกอฮอล์จะกระทำได้อเฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม และให้ปรากฏได้เฉพาะภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ โดยต้องไม่ปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ หากฝ่าฝืนมีความผิด และมีโทษตามกฎหมาย แม้จะเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรี อย่างเป็นธรรมอยู่บ้าง เพราะมีผลกระทบต่อการขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว โดยหากฝ่าฝืนมีความผิดและมีโทษตามกฎหมายก็ตามแต่การจำกัดเสรีภาพดังกล่าว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง บัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ และการคุ้มครองผู้บริโภค และบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพเท่าที่จำเป็น และไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งเสรีภาพนั้นโดยมีผลใช้บังคับทั่วไปกับบุคคลที่ขายสินค้าประเภทนั้น และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และกฎหมายดังกล่าวก็ได้ระบอบบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นไว้ด้วย ดังนั้นพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๔๓ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

นายจรรุญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ อยู่ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๑ บททั่วไป เป็นบทบัญญัติที่ประกันสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยวางหลักการว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ กฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพนั้นต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ อยู่ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ส่วนที่ ๖ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ เป็นบทบัญญัติว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวนี้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง

การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือ
จัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

สำหรับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนด
มาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และเสริมสร้างสุขภาพของประชาชน โดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของ
เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนคุ้มครองเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย
เพราะการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของเด็ก
และเยาวชนโดยตรง นอกจากนี้ การบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ยังสัมพันธ์กับอัตราการเกิดอุบัติเหตุ
จราจรอีกด้วย จึงมีความจำเป็นต้องมีมาตรการควบคุมการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณา
พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ซึ่งอยู่ในหมวด ๔ การควบคุม
เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ซึ่งวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อ
หรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มโดยตรง
หรือโดยอ้อม” วรรคสอง บัญญัติว่า “การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์
ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพ
ของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของ
เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนด
ในกฎกระทรวง” และวรรคสาม บัญญัติว่า “บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับ
การโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร” แล้ว เห็นว่า มาตรการดังกล่าวเป็นการควบคุมเนื้อหาของ
การโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ มิใช่ห้ามการโฆษณาเสียทีเดียว ส่วนที่มีให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มี
ต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักรนั้น ก็เพราะเป็นการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกเขตอำนาจของประเทศไทย
บทบัญญัติมาตราดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบอาชีพ
ขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคล
แต่เป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง
ให้อำนาจออกกฎหมายจำกัดได้ เพราะพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์เป็นไปเพื่อประโยชน์
ในการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นการจัดระเบียบการประกอบอาชีพ
ของบุคคล และเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค

นอกจากนั้น ยังเห็นว่า บทบัญญัติมาตราดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพเท่าที่จำเป็น เนื่องจากการควบคุมเนื้อหาของโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเป็นผลช่วยลดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนและประชาชนทั่วไปได้มากขึ้น มาตรการควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นมาตรการที่สามารถดำเนินการให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ได้ มาตรการดังกล่าวมิได้ห้ามมิให้ผู้ประกอบการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่อย่างใด การควบคุมการโฆษณาอาจมีผลทำให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ลดลง แต่ก็เป็นกรจำเป็นเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมาย นอกจากนี้ มาตรการดังกล่าวยังเกิดประโยชน์แก่มหาชนหรือประโยชน์ส่วนรวมยิ่งกว่าก่อให้เกิดความเสียหายแก่เอกชน บทบัญญัติมาตราดังกล่าวไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคลแต่อย่างใด และมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งกฎหมายก็ระบุบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วยแล้ว

จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

นายเฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายชัช ชลวร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

ความเห็น

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่เป็นหลักประกันความมั่นคงแห่งสิทธิและเสรีภาพที่ว่า การตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดคือ ต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ส่วนมาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติคุ้มครองให้บุคคลมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้คือ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน ทั้งนี้ การตรากฎหมายที่ให้อำนาจจำกัดเสรีภาพตามมาตรา ๔๓ ดังกล่าว ยังมีหลักประกันว่าจะต้องเป็นไปตามหลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙ ด้วย

สำหรับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายที่มีเจตนารมณ์ดังปรากฏตามหมายเหตุในการประกาศใช้ คือ โดยที่เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศสมควรกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย จากเจตนารมณ์ดังกล่าวกฎหมายนี้จึงมีมาตรการในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยมาตรา ๓๒ บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มโดยตรงหรือโดยอ้อม การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และมีให้นำมาใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร

เมื่อพิจารณาสาระสำคัญของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ในหมวด ๔ ว่าด้วยการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตั้งแต่มาตรา ๒๖ ถึงมาตรา ๓๒ ซึ่งเป็นมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อให้วัตถุประสงค์ของกฎหมายในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ว่า เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้โดยง่ายนั้น บรรลุผล โดยมาตรการดังกล่าวได้แก่ การให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ต้องจัดให้มีบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้าตามมาตรา ๒๖ หรือการห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่กำหนดตามมาตรา ๒๗ เช่น วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา สถานพยาบาลและร้านขายยา สถานที่ราชการยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร เป็นต้น หรือการกำหนดวันหรือเวลาห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ตามมาตรา ๒๘ หรือการห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์หรือบุคคลที่มีอาการเมินเมาจนครองสติไม่ได้ตามมาตรา ๒๙ หรือการกำหนดวิธีการ

หรือลักษณะการจำหน่ายที่ต้องห้ามตามมาตรา ๓๐ เช่น การใช้เครื่องขายอัตโนมัติ การเร่ขาย การลดราคา เพื่อส่งเสริมการขาย เป็นต้น หรือการกำหนดสถานที่ห้ามมิให้ผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามมาตรา ๓๑ เช่น บริเวณวัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ เป็นต้น หรือการห้ามมิให้โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อมและการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ โดยผู้ผลิตให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคมตามมาตรา ๓๒ อันเป็น ประเด็นแห่งคดีนี้ เห็นได้ว่า มาตรการดังกล่าวข้างต้นเป็นเครื่องมือที่กำหนดขึ้นเพื่อให้รัฐสามารถใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ ข้อที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ มิได้เป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง และมาตรา ๒๙ บัญญัติให้กระทำได้ นั้น เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ประกอบสาระสำคัญของบทบัญญัติ ดังกล่าวแล้วเห็นว่า แม้มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพของบุคคลในการประกอบกิจการหรือ ประกอบอาชีพ แต่ก็เป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญรับรองเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพไว้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ ว่า กระทำได้ กล่าวคือ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพเท่าที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ให้กำหนดมาตรการในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนัก ถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้โดยง่าย ประกอบกับการห้ามมิให้โฆษณาหรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น มิได้เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด แต่ห้ามเฉพาะที่เป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรง หรือโดยอ้อม และการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์โดยผู้ผลิตที่เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ เชิงสร้างสรรค์สังคมให้กระทำได้ บทบัญญัติมาตรา ๓๒ จึงเป็นมาตรการที่จำกัดเสรีภาพเท่าที่จำเป็น เพียงเพื่อให้การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายซึ่งเป็นประโยชน์ส่วนรวม ยิ่งกว่า อีกทั้งไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งเสรีภาพ เพราะเป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้นโดยอาศัย อำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ คือ การรักษาเศรษฐกิจของ ประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ ของบุคคล และเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค และเป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่ได้ใช้บังคับ

แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ดังนั้น พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ ตามที่อ้างแต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

นายชัช ชลวร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”

มาตรา ๔๓ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน”

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตีมแอลกอฮอล์ อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นโดยตรงหรือโดยอ้อม

การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตีมแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้ เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้า หรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตีมแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตีมแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตีมแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร”

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๙ บัญญัติเรื่องสิทธิและเสรีภาพจะถูกจำกัดมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ อีกทั้งจะต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ส่วนมาตรา ๔๓ บัญญัติเพื่อประกันเสรีภาพในการประกอบอาชีพว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ รัฐจะจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพไม่ได้ เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้น

ส่วนพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้นมีเหตุผลในการออกกฎหมาย เพราะเครื่องตีมแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุ และอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จึงต้องกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตีมแอลกอฮอล์เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบต่อด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน โดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตีมแอลกอฮอล์ ตลอดจนป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตีมแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย ดังนั้นการออกกฎหมายจำกัดเสรีภาพในการโฆษณาเครื่องตีมแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตีมแอลกอฮอล์ในการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจ ให้ผู้อื่นตีมโดยตรงหรือโดยอ้อม จึงเป็นการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน โดยพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ เป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนต่อ

สาระสำคัญแห่งเสรีภาพ มีผลใช้บังคับทั่วไปมิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

ด้วยเหตุดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

นายบุรีรักษ์ มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

ศาลมีคำสั่งให้รวมการพิจารณาเรื่องทั้งสามสำนวนซึ่งมีประเด็นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการพิจารณาและวินิจฉัย มีประเด็นต้องวินิจฉัยว่า

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองและรับรองว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้ กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นและการจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ โดยกฎหมายดังกล่าวต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติที่รับรองเสรีภาพของบุคคลในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภชนา การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ

การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

พิจารณาพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คือ โดยที่เครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุ และอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ สมควรกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน โดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีสาระสำคัญคือ กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน มีรัฐมนตรีกระทรวงที่เกี่ยวข้องรวมทั้งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นกรรมการมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนงาน รวมทั้งมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ กำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน มีปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ผู้แทนองค์กรเอกชนจำนวนสามคน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะนโยบาย แผนงาน รวมทั้งมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ต่อคณะกรรมการนโยบายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แห่งชาติ เป็นต้น กำหนดมาตรการในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ด้วยการกำหนดให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จะต้องมีข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ที่ผลิตหรือนำเข้ากำหนดสถานที่ห้ามขายและสถานที่ที่มีให้บริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ กำหนดวันหรือเวลาในการห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ กำหนดการห้ามขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แก่บุคคลที่มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์หรือบุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้สำหรับพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มโดยตรงหรือโดยอ้อม” วรรคสอง บัญญัติว่า

“การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะ การให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” เป็นบทบัญญัติที่เป็นมาตรการในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์วิธีหนึ่ง โดยเป็นมาตรการในการควบคุม เนื้อหาของการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ และกฎหมายบัญญัติกรณีฝ่าฝืนเป็นความผิดและมีโทษ ตามกฎหมาย ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม เพราะย่อมมีผลกระทบต่อการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ รัฐธรรมนูญให้อำนาจออกกฎหมายจำกัดได้ ซึ่งเมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๓ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว เห็นว่าพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตราขึ้นโดยวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ รวมทั้ง การบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคม และเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย เนื่องจากเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ การตราพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นไปเพื่อประโยชน์ ในการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เป็นการจัตระเบียบการประกอบอาชีพ ของบุคคล และเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง ดังนั้น แม้บทบัญญัติ แห่งกฎหมายดังกล่าวจะจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพของบุคคล แต่ก็เป็นการจำกัดเสรีภาพที่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง ให้อำนาจกระทำได้ และการที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ กำหนดการควบคุมเนื้อหาของการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ จะเป็นผลให้ช่วยลดการเข้าถึงเครื่องตี้ม แอลกอฮอล์ของเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไปได้มากยิ่งขึ้น จึงเป็นมาตรการที่สามารถดำเนินการ ให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ และเป็นเพียง มาตรการห้ามการโฆษณา มิได้ห้ามมิให้ผู้ประกอบการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์แต่อย่างใด การห้าม การโฆษณาดังกล่าวอาจมีผลทำให้ผู้ประกอบการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้ลดลงเท่านั้น จึงกระทบ

กระเทือนต่อเสรีภาพของบุคคลผู้ประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพโดยเสรีอย่างเป็นธรรมเท่าที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ของกฎหมายและเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ แม้จะจำกัดเสรีภาพของบุคคลอยู่บ้าง แต่ก็เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือประโยชน์มหาชนยิ่งกว่า รวมทั้งเป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับอยู่เป็นการทั่วไปกับบุคคลที่ขายสินค้าประเภทนั้น และไม่มุ่งหมาย ให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และกฎหมายดังกล่าวก็ได้ระบุ บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นไว้ด้วย สำหรับพระราชบัญญัติควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและ วรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักรอันเนื่องมาจากการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมมาจากต่างประเทศ หากทำการเซ็นเซอร์จะทำให้ไม่สะดวกในการชมการถ่ายทอดสดหรืออาจต้องงดการถ่ายทอดสดรายการนั้น จึงอยู่นอกเหนือการควบคุม นอกจากนี้การโฆษณานั้นย่อมสิ้นสุดไปพร้อมกับการถ่ายทอดสดรายการนั้น ๆ มิได้ปรากฏให้เห็นอยู่ตลอดไปเหมือนดังเช่นการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดภายในราชอาณาจักร ดังนั้น พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ (มาตรา ๓๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๓

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายสุพจน์ ไข่มุกด์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่เป็นหลักประกันและกลไกในการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล วางหลักการไว้ว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้ และเท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติที่ประกันเสรีภาพในการประกอบอาชีพ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ รวมทั้งเสรีภาพในการแข่งขันทางธุรกิจอย่างเป็นธรรม รัฐจะจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพไม่ได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข ปลอดภัย การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีเจตนารมณ์ในการตราเพื่อกำหนดมาตรการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์และสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนโดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ ตลอดจนคุ้มครองเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย ด้วยเหตุที่อิทธิพลจากการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์มีผลกระทบโดยตรงต่อพฤติกรรมการบริโภคเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน อีกทั้งยังสัมพันธ์กับปัญหาด้านสุขภาพอนามัยและอัตราการเกิดอุบัติเหตุด้านจราจร ตลอดจนจนเป็นต้นเหตุของอาชญากรรมด้านต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นต้องมีมาตรการควบคุมการโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ บัญญัติอยู่ในหมวด ๔ ว่าด้วยการควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มโดยตรงหรือโดยอ้อม” วรรคสอง บัญญัติว่า “การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้น เว้นแต่เป็นการปรากฏของภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” และวรรคสาม บัญญัติว่า “บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้ใช้บังคับกับการโฆษณาที่มีต้นกำเนิดนอกราชอาณาจักร”

เห็นได้ว่า การโฆษณาเครื่องตี้มแอลกอฮอล์หรือการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จะต้องไม่เป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นตี้มทั้งโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ ของผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์จะกระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม และให้ปรากฏได้เฉพาะภาพสัญลักษณ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ โดยต้องไม่ปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ หากฝ่าฝืนมีความผิดและมีโทษตามกฎหมาย บทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ดังกล่าวแม้เป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมอยู่บ้าง เพราะมีผลกระทบต่อการขายเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว อย่างไรก็ตาม การจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือ

ประกอบอาชีพ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ ให้อำนาจในการตรากฎหมายจำกัดได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องตีมีแอลกอฮอล์เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน โดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย เนื่องจากเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาครอบครัว ปัญหาอุบัติเหตุและอาชญากรรม และปัญหาต่าง ๆ มากมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ แม้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลแต่ก็เป็นการจำกัดเสรีภาพที่เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง ให้อำนาจกระทำได้ การห้ามมิให้โฆษณาเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ หรือการแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ก็มีได้ห้ามมิให้ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งขายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์โดยเด็ดขาดแต่อย่างใด การห้ามการโฆษณาดังกล่าวจึงเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะและเป็นการกระทำเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์หรือวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

พิจารณาแล้วจึงเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ แม้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ แต่การจำกัดเสรีภาพดังกล่าว รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสอง บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ และการคุ้มครองผู้บริโภค และบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพเท่าที่จำเป็น โดยมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับผู้ประกอบการที่ขายสินค้าประเภทนั้น ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และไม่กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของเสรีภาพในการประกอบอาชีพดังกล่าว ทั้งกฎหมายดังกล่าวก็ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นไว้ด้วย บทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ จึงสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ แล้ว

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๓๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙
และมาตรา ๔๓

นายสุพจน์ ไข่มุกด์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒ - ๔/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๔/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๒๗/๒๕๕๔

เรื่องพิจารณาที่ ๓๑/๒๕๕๔

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ เป็นบทบัญญัติที่เป็นหลักประกันความมั่นคงแห่งสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยบัญญัติให้การจำกัดสิทธิและเสรีภาพจะกระทำมิได้ภายใต้หลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ กล่าวคือ ต้องอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดซึ่งจะต้องกระทำเท่าที่จำเป็นและจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพมิได้ และต้องเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่ใช่บังคับกับกรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเฉพาะ

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ เป็นบทบัญญัติรับรองเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม แต่เสรีภาพดังกล่าวอาจถูกจำกัดโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภชนา การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดขวางการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่งของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อหรือเครื่องหมายของเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม และบทบัญญัติวรรคสอง ที่กำหนดให้การโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ใด ๆ โดยผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภทให้กระทำได้เฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคม โดยไม่มีการปรากฏภาพของสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือสัญลักษณ์ของบริษัทผู้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นเท่านั้น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เห็นว่าแม้จะเป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคลในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้อยู่บ้างก็ตาม แต่เป็นที่ทราบกันดีว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จึงสมควรที่รัฐจะกำหนดมาตรการในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน โดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย ซึ่งมาตรการในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยการห้ามโฆษณาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ ก็เป็นมาตรการที่จำกัดเสรีภาพเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งเสรีภาพแต่อย่างใด เพราะเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพของบุคคลที่ค้าขายเช่นจำเลยเคยมีอยู่อย่างใดก็คงมีอยู่อย่างนั้น การห้ามโฆษณาสินค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ได้ทำให้การประกอบกิจการหรือการประกอบอาชีพค้าขายของจำเลยกระทบกระเทือนอย่างไร อีกทั้งเป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเหมาะสมได้สัดส่วนแล้ว หาได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ รับรองไว้แต่อย่างใด อีกทั้งยังเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปไม่ใช่บังคับกับกรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเฉพาะ นอกจากนี้ ยังเห็นว่า การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวยังเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีและสวัสดิภาพของประชาชน เป็นการจัดระเบียบการประกอบอาชีพของบุคคลและเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๓ วรรคสองรับรองให้กระทำได้อีกด้วย

ส่วนคำร้องของจำเลยที่ได้แย้งว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๒ วรรคสาม ของพระราชบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓ นั้น เห็นว่า บทบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี กรณีไม่ต้องด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ จึงไม่รับวินิจฉัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงเห็นว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องตีแม่เหล็กฮอลล์ พ.ศ. ๒๕๕๑
มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
มาตรา ๒๙ และมาตรา ๔๓

นายอุดมศักดิ์ นิตินนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ